

LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISEPEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Nr. 4

13. mail 1939

XI aastakäik

VÄLJAANDJA: ESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegsväljaandja A. Roos.

Vastutav toimetaja A. Roos.

Ilmus koolitöö kaudul nelj korda õppeaastas. Maksab aastas 50 senti.

Tüüpahtlus ja taitlus: Tallinn, Pühavaimu 11, telefon 458-52.

Kõigile koolijuhatajaile ja õpilasringide vanemaile

Selle numbri lõpus on ankeet. Kuna ankeet, peale ülevaate saamise õpilasringide tööst, on mõeldud koolide ja õpilasringide soovide kohase töö arendamise võimaldamiseks, siis on eriti vajalik, et kõik koolid ankeedi täidetult peale koolitöö lõppu E. Õpetajate Liidule tagasi saadaksid, kuigi koolis ei ole seni asutatud õpilasring.

Kehtiv Noorsoo Organiseerimise seadus eeldab õpilasringide ja noorteühingute tekkimist iga kooli piirkonnas. Toimikond omalt poolt püüab kaasa andata ringide ja ühingute töö arendamiseks, saadab soovijaile normaal-põhikirju, lootusringide kodukordi, õpilasringide ja lootusringide liikmekaarte, avaldab koolidevahelise kirjavahetuse soove jne. Ankeet on vajalik kohtade soovide arvestamiseks, selle tagasisaatmine on soovitatav kohe peale koolitöö lõppu.

E. O. L. Karskuskasvatustoimikond.

Ülevaade XIII võistlusõpingust

Kolmeteistkümnnes võistlusõping on lõppenud. Õpingu lõpuna toimus koolides võistluskirjutus, mis oli ettenähtud 25. märtsil või, kooli äranägemisel, eelmisel tööpäeval. Et sel aastal, haiguste ja muil põhjusil, mitmed koolid osavõtuga hilineksid, siis anti koolidele võimalus tööd oma äranägemisel lõpetada, ühenduses sellega pikendati ka tööde ärasaatmise tähtaega ja selleks oli määratud hiljemalt 1. mai. Tegelikult jäi mõni kool tööde ärasaatmisega sellestki ajast hiljemaks.

Toimikond arvestas kõigi nendegi töödega, mis jõudsid E. O. Liitu veel enne 13. maid, mil lõpetati tööde läbivaatamine ja auhindade määramine.

Hindamine toimus koolides, toimikond selles ümberhindamisi ei teinud, vaid määras auhindu õpilastele koolide poolt esitatud järjekorras. Auhindu anti igale koolile mõni, kuna peale selle iga võistlusõpingust osavõtnud õpilane sai veel Riigi Kunsttööstuskoolis kunstnik H. Lepiku valmistatud värvilises trükis mälestuslehe.

Auhindu anti kirjanduse näol, ligikaudu ettenähtud ulatuses — kuni 20% õpilasi igast koolist said auhindadeks kirjandust. Peale selle arvestati koolide paremust tingimuste täitmisel ja määrati lisaauhindu raamatute või kunstitööde trükikoopiate näol, jättes need lisaauhindade koolide oma määrata. Eelmiste aastate eeskujul on ka sel aastal paljud kirjastajad, asutised, koolid ja õpetajad toetanud ettevõtet oma annetustega, mis siin tänuga kviteerime.

Nii saatsid toetusi kirjastused: „Eesti Kirjastuse Kooperatiiv“, „Kool“, „Kooli-Kooperatiiv“, „Noor-Eesti“, „Päevaleht“, „Rahvaühikool“ ja „Töökool“. E. N. P. R. Keskjuhatus annetas 5 aastakäiku „Meie Noorus“ 1939. a. K.-m. Jüri Kodres annetas kogu raamitud pilte, õp. kooper. „Koolivara“ — lauailpu.

Koolid või õpilasringid saatsid toetusi: Teistele koolidele — Rannu Asunduse ja Himre.

Oma koolile lisaauhindadeks: Haimre, Karinu, Koigu, Laukna, Mustla, Nagimäe, Oeti, Saru, Sooru, Truba ja Tuigo.

Koduselt annavad veel lisaauhindu mitmed koolid.

Avaldame kõigile toetajaile tõsist tänu!

Andmeid arvudes:

Võistlusõpingust võttis osa üle 180 kooli, neist saatsid võistlustööd ära 139 kooli. Registreerimise andmeil võttis võistlusõpingust osa üle 4500 õpilase; tegelikult on see arv suurem, sest osavõtjaid on alati rohkem kui registreeritud, seda ütlevad ka aruandjad kohtadel, nii võiks võistlusõpingust osavõtnuid arvata üle 5000 õpilase.

Osavõtjaid oli kõigest maakondadest ja linnadest.

Väliselt olid tööd valdavas enamuses väga korralikud, paljud rikkalikult illustreeritud, rühmade järele kaanikutesse paigutatud ja ühises kooli nime kandvas kaanikus, mis mõnel koolil kunstimaitseliselt ilustatud oli.

Tehniliselt märkusi pakkimisest ja väljumisest: Rõõmustava nähtena ei olnud sel aastal ühtegi rulli keeratud tööd. Küll aga jättis pakkimine mõnel pool soovida: ühed ei koondanud üldse töid kaanikuisse, teised, selle

vastu, tegid seda väga keeruliste võtetega ja „lukustustega“. Üks kui teine viis ei ole aga soovitatav ja õieti tegid need, kes koondasid lihtsa, veidi paksema kaaniku (ilma klappideta) vahele kumbki rühma tööd eraldi, vastava pealkirjaga, ja siis ühise kooli nime kandva kaaniku vahele.

Sisuliselt tõissee põhjalikumalt süveneda pole toimikonnal võimalik olnud töö rohkusel ja vastava tööjõu puudumisel. Üldiselt aga tutvuneti kõigi koolide töödega, rohkem tähelepanu pöörates iga kooli esimestele töödele või koolide poolt eriti märgitud töödele. Selle linnulennulise ülevaate täienduseks kasutati koolide kokkuvõtteid, mis eriti väärtuslikeks osutusid.

Sel aastal oli kokkuvõtted tõist teinud valdav enamik osavõtnud koolidest, kuigi kokkuvõtted üldiselt lühikesed olid. Üksikute koolide kokkuvõtted olid aga nii põhjalikud, et ei jõua hinnata seda tööd ja vaeva, mis töö juhtijad teinud. (Toimikonnal oli võimalus hindamise tehnikaga tutvuda ühe sarnase kooli poolt saadetud hindamistabelite järele.) Neil andmeil toome alamal läbilõike [XIII võistlusõpingu sisulisest tulemusest.

Kuidas hoiad oma tervist? (Noor. r. 1.) Sellele küsimusele vastab noorem rühm: ei külmeta, ei joo higisena külma vett, ei tarvita alkoholi, ei suitseta, hoiain puhtust, hoiain tolm ja kahjulikkude putukate eest, hingain puhas õhku, ei tõsta raskeid asju, pesen tihti jne. — näidatakse pahesid ja tervise karastamise viise.

Miks peame olema karsked? (Noor. r. 3; van. r. 1, 2, 3, 4, 7.) Alkoholi tarvitamise järeldukel on õnnetusi, on tervisele kahjulik, ei ole ilus, majanduslik kahju, tunneme alkoholi halb mõju, peame andma eeskujut, et kodule mitte häibi teha, kahjulik kõlblusele, perekonnale kahjulik, surma põhjusi alkoholist jne.

Kuidas oled kasulik oma kodus? (Noor. r. 2.) Aitame vanemaid, kaunistame, korraldame ja kaitseme kodu, enese töölauda korrahoid, kasulik ollakse ka hästi õppides jne.

Kuidas noored karskustööd teha saavad? (Noor. r. 4; van. r. 5, 6, 8.) Ise olen karske, keelan teisi alkoholi tarvitamast, loen karskussisulisi raamatuid, selgitan alkoholi kahju, mõju tervisele, majandusele, kõlblusele, ei paku teistele ja muud väga asjalikku.

Heinrich 11 a.: „Mõni inimene võtab ka kõnedest õpetust, aga kes armastab alkoholi, ei mõju temale see kõne midagi.“

Kes on sinu sõbrad? (Noor. r. 5.) Siin nimetavad mitmed isikuid, nooremad (I—II kl.) on vägagi „asjalikud“ ja põhjendavad: saan värvipliatsid jne. Muidu aga: raamatud, sport, karsked inimesed, töö, päike, värsk õhk, vesi, toit, puhtus, lilled, rõõmus meel jms.

Suuremaid kahjureid (van. r. 9.): alkohol, tubak, mustus, tolm, halb õhk jms.

Kelle sarnaseks tahaksid saada? (Noor. r. 6.) Karsketeks kodanikkudeks, Eesti riigielu juhtide sarnaseks, õpikust võetud eeskujule, vanemaile, õpetajaile, kktõimkonna liikmeile (!) jne.

Vanasõna Jukust-Juhanist mõistetakse õieti. (Van. r. 10.)

Noorema rühma kirjand „Kuidas kaunistan oma kodu“. Üldiselt hinnatakse seda teemat, kodu olevat lapse hingele lähedane, on ka tõesti näha õnnestunud töid. Lastupidises arvamises on aga õpetajad linnast, ja seda õieti, sest tihti pole linnalapsel üldse kodu, millega sidemed püsivamad oleksid. Veel leiavad kaks kooli, et teema olevat mõõdundu aastale lähedane, seda ütlevad ka lapsed, jättes vastamise ära.

Ometi saavad ka linnalapsedki küllalt edukalt ülesand lahendatud: kodu on armas ja kallis, seal on isa ja ema, meie ise peame kodu ilusaks ja armsaks tegema, kodu olgu puhas ja korras, selleks saavad lapsed väga palju kaasa aidata, ka aias saavaad palju tööd ära teha lapsed — loetlusi on põhjalikult ammutavaid; kaunis kodus peab olema ka kaunihingeline inimene, karskus on vajalik nõue, kaunis kodu on rahva ja riigi tugevus. Väga piltlikus keeles, lühilauseis, vastavad nooremate klasside õpilased („riha“, vikat, umbrohi, prahilasu, kompost, hõbepeajut varjuks, isa abi — ja muud asjalikku. Lõpp: „Et oleks ilus“). (Endel 11 a.)

Vanema rühma kirjand „Tulevik on enese r'aja da“. Paljudel on toodud õpetlik jutt, kus tegelane on omale tuleviku rajanud, aga ka — selle hävitanud. Leitakse, et suuri mehi on kasvanud kehvadest kodudest, seepärast maksab kõigil püüda. Karsket eluviisi peetakse hädavajalikuks eelduseks. Vajalikud on: tervis, haridus, hoolsus, püsivus, tubli iseloom, head sõbrad (inimene, raamat, loodusevarad), õige elukutse jne.

Tööd õpilasingides (lootusringides jt.) tehakse põhjalikult, nii seoses võistlusõpingu läbivõtmisega, kui üldise kasvatuses sihis. On töövihikud, kogutud rohkesti andmeid ajalehist ja koondatud need; tegelikus andu õpitakse: käsi pesema enne sööki, hammaste puhutuse eest hoolitsemast, sügavasti hingama, maiustuste vastu võitlema, kooliasjad õhtuti kordapanema jn.

Karskusküsimuse läbivõtmisel oli ühes koolis Lootusringi poolt koostatud 18 küsimusega kava: mis on alkohol, kuidas alkohol saadakse; joovastavad joogid; alkoholi mõju närvidel, siseelunditel; alkohol ei anna sooja ega jõudu; joomahaigus; alkohol surma põhjustaja, haiguste tekitaja, majanduselu õnnestaja; alkohol ja õnnetused, kuritööd, kõlblus, päriuvus; tubak ja tema kahju; alkoholi vastu võitlemine, karskustegelasi; missugune inimene on karske. Teisi töid: seinaleht, lugemislaud, omaloomingu ettekandeid, kursused, aktused (tähtpäevil), kirjavahetus, orkester, sport, klubiõhtud, huviõhtud, tervishoid, hoolekanne, aed, loodussearmastus ja -kaitse, riiklike ettevõtete toetamine (vanaraua korjandus jne.) ja palju muud.

Kes on osavõtjad võistlusõpingust? Huvitatav on märkida, et koolid, kes kord on hakanud sest osa võtma, seda hoolikalt ikka jätkavad. Nii selgub aruandest, et üle 20 kooli on peaaegu kõigist korraldatud võistlusõpinguist osa võtnud, teised — väga mitmest. Nii võiks öelda, et eemale jäänud koolid pole ühel või teisel põhjusel vajalikult tutvunud võistlusõpinguga kui ühe tõhusa kasvatusõõ, teadmiste ja veenete arendamise võttega.

Sel aastal on eriti rohkearvuliselt üksikuis koolides õpilased tööst osa võtnud. Nii on mõneski koolis osavõtnute protsent 100 või kaugelt üle 50; seda peamiselt võistlusõpingust, kuna kirjutusest mõistetavalt (hai- gus jne.) vähem osa võtab.

Kuidas tehti tööd. Kuidas mõnes koo- lis võistlustööd ettevalmistatakse, neid hinna- takse, kokkuvõtteid tehakse, ringide tööd juhi- takse — sellest on juba ülevaates juttu olnud ja seda tuleb tõsiselt imestada. Aga sama tõsi- selt on tööd teinud (neis kooles kui ka mujal) õpilased. Nii on võistlustöid (vastused ja kir- jand kokku), mis ulatuvad kuni 17 lhk. noore- mas ja 20 lhk. vanemas rühmas ja seda peab samuti imestama, eriti — kui see töö on hoo- likas sisult ja välimuselt, lisaks tihti veel kunst- liselt meeldiv välimus, illustratsioonid.

Ühe omapärase noortetöö „põhjalikkusena“ olgu näide, kuidas poiss, piibupitsis tekkinud pigi paksust mõõtes, arvestab ja kohutava lei- duse teeb, et isa kopsus võiks see kiht olla . . . 19 sm paks . . .

Mõningaid soovet avaldatakse: nooremale rohkem küsimusi, kuid need olgu tabavad, jõu- kohasemad; I—II klassile võiks olla lünkadega

tekst täitmiseks (üks kool arvab, et I—II kl. ärajäämine võiks ka kaalumisele tulla); nõu- tagu näha ka õpilaste töövihikuid (3 kooli soov).

Üldine hinnang võistlusõpingust, kui see korraldajate poolt avaldatakse, on jaatav. Nooremate ja vanemate tööde võrdlusest sel- gub, et karskusküsimusi arutavad rohkem va- nemad, nooremad aga — küsimusi seoses kodu- ga. Üks tegelane kohalt väljendas, et tema on juba oma „tasu saanud“, mõeldes sellega seda rahuldustunnet, mis õpilaste töödega tutvumi- ne annab.

Toimikond katsus selgi aastal, peale õpilaste tööde, hinnata koo- le võrdlevalt. Aluseks võeti tööde sisu ja väline ilu, õpingust osavõtnud õpilaste % koolis, kooli kasvatustöö ringides ja karskusküsimuses, nõuetekohane tööde koondamine ja aruandelehtede (nimestik- kude) koostamine, analüüsi kokkuvõtte töö- dest, tellitud õpikute arv suhteliselt osavõtja- tega, registreerimise (tööleasumise) aeg, töö- de esitamine tähtajaks jm. võistluse nõuded.

Neile koolidele anti lisa a u hindu kas kirjanduses rohkem üldisest normist (üle 20

Seda joont kaudu ankeet välja löigata!

Palutakse täidetult tagasi saata hilje- malt juunikuul lõpuks 1939. a. E. Õpetajate Liitu, Tallinn, Pühavaimu 11.

ANKEET.

Ülevaade õpilasingide tööst 1938./39. õp. aastal ja sooviavaldusi.

1. _____; aadress: _____
(Kooli nimi ja asukoht, maakond)
2. Koolis tegutsevad ringid (nimi ja liikmete arv): _____

3. Ülevaade õpilasingide tööst (ilmub ajakiri, seinaleht, on kirjavahetuses jm. side- med mitme kooliga, on saadetud või täidetud mitu rändalbumit, mitmesugused teised ettevõtted ringis ja karskuskasvatustöös): _____

protsendi osavõtjale) või mõnesuguseid kunstiesemeid. Neid koole oli väljapaistev protsent ja enamus neist olid samad, mis eelmistel aastatel. (Eriti väljapaistvad olid: Paide Linna, Ranna-Asunduse, Tapa Linna, Leisi, Haimre ja teised.)

Lõpetades võistlusõpingu ülevaadet, ei saa toimikond omalt poolt märkimata jätta suurt

rahuldustunnet tehtud rohke ja sügavalt kasvatusliku töö puhul ja avaldab südamlikku tänu kõigile töö juhtijatele kohtadel nähtud vaeva eest, samuti noortele, kes hoole ja armastusega andusid tööle. Jätkugu ühine töö eeloleval sügisel! Ja tulgu juurde rohkesti uusi osavõtjaid!

E. O. L. Karskuskasvatustoimikond.

Avalik tänu

Avaldame oma tõsist tänu kirjastustele, kes oma kirjanduse annetustega endiste aastate eeskujul XIII võistlusõpingust osa võtnud noori rõõmustasid. Need kirjastused olid: „Eesti Kirjast. Kooperatiiv“, „Kool“, „Kooli-Kooperatiiv“, „Noor-Eesti“, „Päevaleht“, „Rahvaülikool“ ja „Töökool“. E. N. P. R. Keskjuhatus annetas 5 aastakäiku „Meie Noorus“ 1939. a.

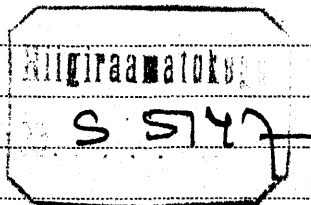
Samuti erilist tänu avaldame K.-m. Jüri Kodres ja õp. kooper. „Koolivara“ ilusate annetuste eest.

Ühes meiega tänavad lahkeid annetajaid need tuhanded noored, kes omasid annetatud kirjandust ja ilusaid esemeid.

E. Õpet. Liidu Karskuskasvatustoimikond.

Seda joont kaudu ankeet välja lõigata!

4. Kool (ring) palub avaldada E. O. L. ajakirjades, et soovib 1939./40. õppeaastal teiste koolidega (kirja-, ajakirjade, seinalehe kaastöö, rändalbumite, looduskoogude, koolielust tehtud foto-võtete jm. vahetust
5. Muud kooli soovid õpilasingide ja noorteühingute töö soodustamiseks (soove võistlusõpingute korraldamise üksikasjade ja teemade, rakendusraamatute, juhiste jne. suhtes):

„.....“ juunil 1939. a.

(Allkiri)